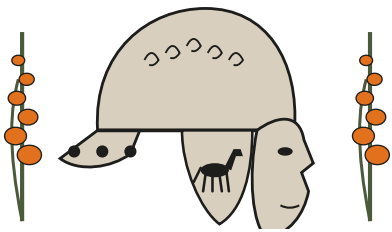
WARIES MISDAADREEKS · Nº 101

Gladiolenspoor in Nijmegen

De zaak van de verdwenen Romeinse helm

SPEURDOSSIER VOOR KINDEREN VAN 8 TOT 12

Inhoud

WAT ZIT ER IN DIT DOSSIER

Hallo speurder! 4

- Wie is wie? 6
- Kaarten en weetjes 7
- Jouw Caesarschijf 9

Deel 1 · Een kist vol niets 10

Deel 2 · Wie wist ervan? 19

- Pauze: woordzoeker 32

Deel 3 · Over de Waalbrug 33

Deel 4 · Op de Via Gladiola 42

Aan de lezer 54

- Werkbladen 55
- Antwoordformulier 57
- Hints (op hun kop) 59

Verzegeld 61

De oplossing 62

- Oplossingen van de opdrachten 66
- Echt of verzonnen? 67

Hallo speurder!

een brief van Sem en Noor

Wij zijn Sem en Noor Hendriks. We zijn een tweeling, we zijn elf jaar en we wonen in Nijmegen. Nijmegen is de oudste stad van Nederland, zeggen ze hier. De Romeinen woonden er al, bijna tweeduizend jaar geleden. Zij noemden de stad *Noviomagus*.

Onze opa Wim was vroeger koperslager. Hij heeft een hele winter in zijn schuurtje gezeten om een Romeinse ruiterhelm na te maken, met een gezichtsmasker en alles. Op vrijdag 24 juli 2026, de laatste dag van de Vierdaagse, mochten wij die helm om half elf laten zien op de Romeinse Ochtend in het Valkhofpark. We hadden geoefend. Noor had een spreekbeurt geschreven. Sem had een kaart getekend.

Om twintig voor acht 's ochtends maakten we de kist open. De helm was weg.

We hebben de hele dag gespeurd: in het park, over de Waalbrug en tot op de Via Gladiola, waar de wandelaars van de Vierdaagse binnenkomen. Alles wat we vonden, hebben we in dit dossier gestopt: foto's, briefjes, appjes, kaarten en wat mensen tegen ons zeiden. Wij weten nu wie de helm heeft meegenomen, waarom, en waar hij is. Maar dat staat pas helemaal achterin, achter een zegel.

Jij krijgt precies wat wij kregen. Niet meer en niet minder.

Zo werkt dit dossier

1. Lees de vier delen op volgorde. Elk deel begint met een stukje verhaal. Daarna komen de bewijsstukken. Ze hebben een nummer.

Wie is wie?

Sem Hendriks 11 jaar
Tweeling. Houdt van kaarten en rekenen. Schrijft zijn aantekeningen in grote letters.

Noor Hendriks 11 jaar
Tweeling. Houdt van geheimschrift en lijstjes. Heeft dit dossier gemaakt.

Opa Wim Hendriks 73 jaar
Opa van Sem en Noor. Oud-koperslager. Heeft de ruiterhelm gemaakt. Past deze week op de tweeling.

Marloes Zwart 46 jaar
Voorzitter van de Stichting Romeinse Zomer, die de Romeinse Ochtend in het Valkhofpark organiseert.

Thijs Zwart 13 jaar
Zoon van Marloes. Zou op de Romeinse Ochtend optreden als legionair.

Femke Bos 19 jaar
Vrijwilliger bij de Stichting Romeinse Zomer. Studeert fotografie. Maakt overal foto's.

Joke Bos 58 jaar
Tante van Femke. Heeft een bloemenkraam die op vrijdag op de Via Gladiola staat.

Otto Lindeman 61 jaar
Antiekhandelaar in de Lange Hezelstraat. Verzamelt Romeinse spullen. Loopt met een wandelstok.

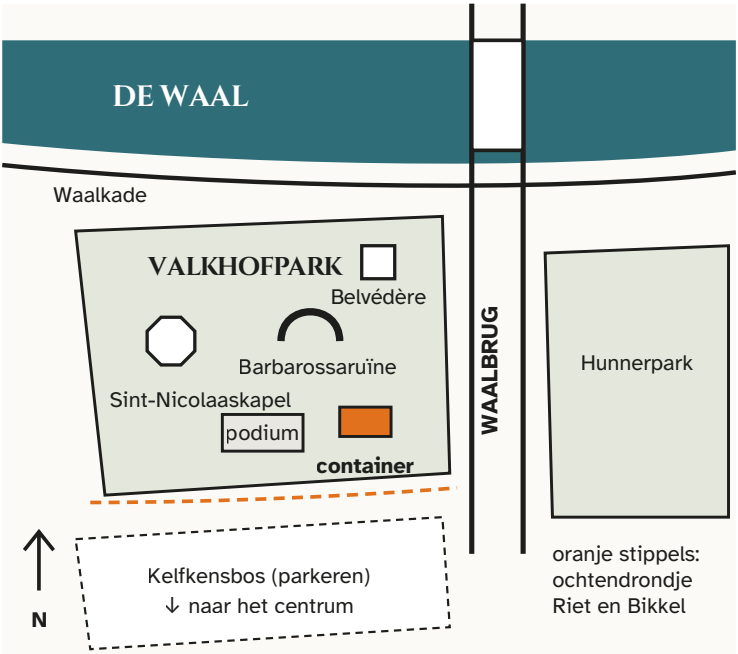
Gijs Pol 54 jaar
„De Romein van de Vierdaagse". Loopt de Vierdaagse elk jaar verkleed als Romeinse soldaat.

Riet Jansen 70 jaar
Laat elke ochtend vroeg haar hond Bikkel uit langs het Valkhofpark.

Jurre Bakker nachtbewaker
Liep 's nachts elk uur een ronde door het park.

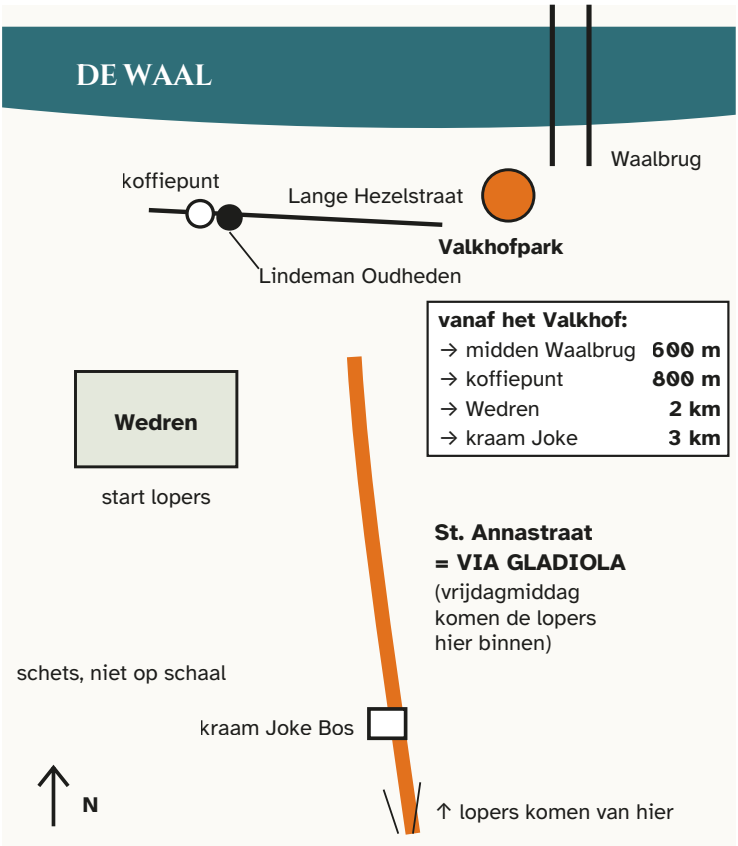
Kaarten en weetjes

Het Valkhofpark (getekend door Sem)

schets, niet op schaal

Het Valkhof. Op deze heuvel bij de Waal hielden de Romeinen al de wacht. Later bouwde Karel de Grote hier een paleis, en in 1155 liet keizer Frederik Barbarossa een burcht bouwen. Daarvan staan nog twee stukken: de **Sint-Nicolaaskapel** (uit de elfde eeuw) en de **Barbarossaruïne**. De uitkijktoren **Belvédère** is uit 1646.

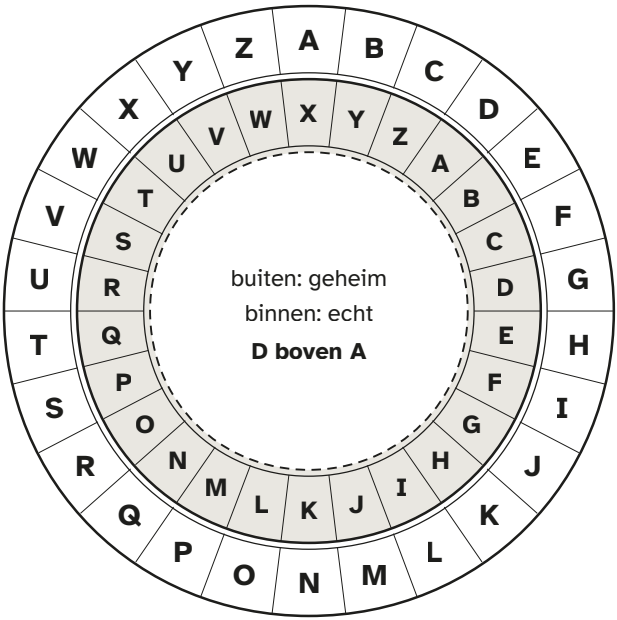
De Waalbrug werd op 16 juni 1936 geopend door koningin Wilhelmina. De grote boog is 244 meter lang. Toen was het de langste boogbrug van Europa.

De Vierdaagse is een wandeltocht van vier dagen. Op vrijdag, de laatste dag, komen de lopers binnen over de St. Annastraat. Mensen langs de kant geven ze gladiolen. Daarom heet de straat die dag de **Via Gladiola**. De lopers van de 50 kilometer vertrekken al om vier uur 's nachts.

Jouw Caesarschijf

GEHEIMSCHRIFT ZOALS DE ROMEINEN

Julius Caesar schreef geheime berichten door elke letter een paar plaatsen op te schuiven in het alfabet. Met drie plaatsen wordt A een D, B een E en Z een C. Opa gebruikt dit geheimschrift al jaren in briefjes aan ons.

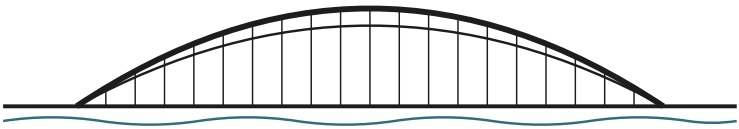
Zo gebruik je hem: de schijf staat al goed ingesteld: onder de **D** van de buitenring staat de **A** van de binnenring. Zoek de geheime letter buiten en lees de echte letter er recht onder, binnen. Wil je met een andere verschuiving spelen? Kopieer de schijf, knip de binnenring uit en prik hem met een splitpen vast, dan kun je hem draaien.

Geen schaar bij de hand? Schrijf het alfabet twee keer onder elkaar, de tweede keer drie plaatsen verschoven.

DEEL I

Een kist vol niets

vrijdag 24 juli 2026 · 07:40 tot 08:15

NOOR VERTELT

Donderdagavond was alles nog goed. Om tien voor tien legden we de helm in de grote houten kist in de container achter het podium. Opa vouwde er een groene doek overheen, zo voorzichtig alsof hij een baby instopte. Femke, een van de vrijwilligers, maakte nog gauw een foto, ‘voor het archief!’, en plakte een kaartje op de kist. Mevrouw Zwart deed de container op slot met een cijferslot.

‘Welke code?’ vroeg Sem.

‘Dat zet ik straks in de app,’ zei mevrouw Zwart. ‘Niet hardop. Er lopen hier de hele week mensen rond.’

Opa logeerde die week bij ons, omdat papa en mama een week bij oma in Spanje waren. Om twintig voor elf waren we thuis. Ik viel meteen in slaap. Sem zegt dat hij nog een uur heeft liggen oefenen op ‘*eques*’, dat is Latijn voor ruiter.

Vrijdagochtend fietsten we om twaalf over zeven weg. Met opa fietsen duurt lang, want opa stopt bij elk bankje om te zeggen hoe mooi Nijmegen is. Om twintig voor acht stonden we bij de container.

Bewijsstuk 2

Het kaartje van de kist

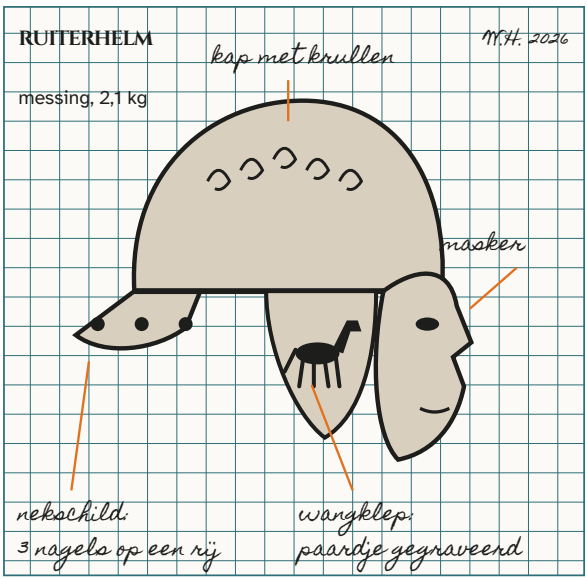
kist dicht 21:52

helm erin, doek erover. — F.

Dit kaartje zat vrijdagochtend nog op de kist, met plakband. Noor heeft het in een plastic mapje gedaan.

Bewijsstuk 3

De bouwtekening van opa

Opa tekende de helm voordat hij hem maakte. Zo ziet de echte helm eruit: een kap met krullen, een gezichtsmasker, op de wangklep een gegraveerd paardje en achter op het nekschild drie klinknagels op een rij.

Sem: Opa zegt: „Romeinse ruiters droegen zulke helmen met een masker bij feesten en wedstrijden. Niet in de oorlog, want dan zie je bijna niks."

Bewijsstuk 4

App-groep „Romeinse Zomer vrijwilligers", donderdag 23 juli

In deze groep: Marloes Zwart, Wim Hendriks, Femke Bos

Femke Bos 21:53
[foto van de kist] Helm ligt erin! Kaartje erop. Slaap lekker, helm!

Marloes Zwart 22:05
Container zit op slot. De code van het slot is het jaar waarin de Waalbrug openging. Niet doorvertellen en niet hardop zeggen.

Femke Bos 22:11
Top! Ik sta morgen vanaf half vijf bij de kraam van tante Joke op de St. Annastraat. Wie gladiolen wil: kom langs!!

Wim Hendriks 22:15
Dank jullie wel dames. Wij zijn er morgen om half acht. Groet, Wim

Marloes Zwart 22:16
Prima. Ik kom zelf rond kwart voor acht.

Noor: Opa zit in de groep, wij niet. Opa liet ons de berichten zien. Wie zitten er nog meer in de groep? Alleen deze drie, zegt opa.